

door Jean H. Creuwels, IVN Eijsden

Deze wandeling is ruim 17 km lang en voert ons grotendeels over veldwegen, holle wegen en enkele doorgaande stukken verharde (verkeers)weg. Het is een natuurwandeling, onderweg komen we allerlei soorten paden tegen, van goed beloopbaar tot zeer modderig. Stevig schoeisel wordt aanbevolen.

Begin- en eindpunt van deze wandeling is Hoeve De Laathof te Mesch (gemeente Eijsden).

Mesch kunt u bereiken met eigen vervoer via Maastricht, Gronsveld, Eijsden (Mariadorp), vóór de grensovergang Withuis (oude grensovergang) gaat u links af en komt dan in Mesch.

Bruikbare kaarten zijn de Topografische kaarten 61H en 62C, schaal 1:25.000.

De wandeling

Bij het verlaten van de parkeerplaats tegenover "Hoeve De Laathof" gaan we naar rechts. Na ca. 100 meter steken we de Voerbrug over en lopen even verder naar rechts, passeren het kerkplein van Mesch en zodra we bij de Grijezegraaf komen gaan we naar links.

Mesch is al zeer oud, hetgeen o.a. blijkt uit de bouwwijze van het 11^e eeuwse kerkje. Hier aan de Grijezegraaf¹ zetten op 12 september 1944 onze bevrijders de eerste stappen op Nederlandse bodem.

We passeren nu de basisschool en het Oorlogsmonument en vervolgen onze weg langs enige huizen en weilanden recht door. Als de weg naar links draait kunnen we even de holle weg rechts ingaan om te kijken naar een dassenburcht.

Dit is de Berneauerweg waaraan zich al sinds mensenheugenis een goed bewoonde dassenburcht bevindt met de vos als onderverhuurder. Deze dassen hebben verbindingen met de dassen uit de Voerstreek en het Walenland. Zij staan onder grote druk door de oprukkende bebouwing in Mesch zelf en de grote verkeersdruk op de wegen Voeren-Moelingen en Eijsden-Berneau-Battice. Deze wegen zijn ware "dassenkerkhoven".

Maar onze route gaat via de verharde weg (Bovenstraat) verder tot bij een veldkruis onder 2 lindebomen. Hier gaan we naar links langs een prachtige hoogstamboomgaard. Na enkele bochten steken we weer de Voer over en komen bij boerderij "Op den Dries", een fraai voorbeeld van een gesloten carré-boerderij. Hier gaan we kort naar rechts de Bourgogne in en dan bij een Y-splitsing naar links, een steile holle weg, Steenbergsweg genaamd. In Mesch zegt men Wieckesteeg.

Deze holle weg is al "zo oud als Methusalem". Boven op het plateau van de Stenberg zijn namelijk duidelijke sporen gevonden van kampementen van onze voorvaders, de rendierjagers, duizenden jaren geleden! Langs

¹ graaf = graft

de Wieckesteeg gingen zij omlaag om water te halen aan de Voer. De Universiteit van Leiden heeft hier een aantal malen opgravingen verricht.

Aan de binnenrand van het plateau is nu een wijngaard. De holle weg is verblijfplaats van een aantal soorten sterk bedreigde dieren. Men vindt er een dassenburcht met bijburcht en vluchtpijpen, dit is duidelijk te zien aan de stortbergen en wissels. Minder gemakkelijk te zien is de aanwezigheid van de hazelmuis, hazelworm en levendbarende hagedis, terwijl de wijngaardslak er ook kind aan huis is.

De eerste veldweg naar rechts werd jaren geleden een TV bekendheid, omdat kapelaan Odekerken in de serie "Dagboek van een Herdershond" daar uit de bocht vloog met zijn fiets en zijn habijt scheurde.

(Het is beslist de moeite waard deze doodlopende weg eens op te lopen -heen en weer dus- vanwege het mooie uitzicht).

Boven gekomen gaan we bij een T-splitsing, hier staat een veldkruis met daartegenover een rustbank, naar links. We lopen nu op de oude verbindingsweg Voeren-Maastricht, bij de kruising met de Heiweg staat weer een veldkruis met daarnaast een rustbank. We gaan 100 meter recht door (een pad naar rechts negeren we) tot aan de eerste beuk links van het pad. Hier gaan we naar links en nemen het wandelpad tussen weiland en akker. Dit is het Ezelspad dat we blijven volgen (een zijpad naar links t.o. een rustbank negeren we). Zodra het pad begint te dalen lopen we langs een mooie hoogstamboomgaard, die omzoomd is door een meidoornhaag.

Vanaf dit pad hebben we een mooi panorama over het Maasdal. Ook langs dit pad bevindt zich een dassenburcht aan de zogeheten Deeshaag.

Hier zien we aan de oostkant enige fraaie hoogstamboomgaarden met hoofdzakelijk kersen en ook enige drinkbakken resp. poelen waar salamanders in voorkomen. Aan de Deeshaag is ook een echte goede dassenburcht. Hier worden ook elk jaar vossen en steenmarters gesignaleerd, evenals uilen en vleur-

muizen. Aan de westkant is door de gemeente Eijsden een zogeheten "plukbos" gerealiseerd.

Beneden gaan we naar rechts en slaan de verharde weg in.

We hebben vanaf hier een goed uitzicht. In het westen de Belgische St. Pietersberg en de mergelafgravingen van Lixhe door de cement-industrie. Zuidwestwaarts mijnsteenbergen (terrië) van de vroegere steenkoolbekkens van Blegny en Trembleur. In het zuiden zien we de Meschermolen aan de Voer en verder, over de Voerstreek heen, het Land van Herve. Dichterbij, noordoostwaarts, zien we ons Zuid-Limburgs terrassenlandschap met zijn holle wegen, grotendeels verhard, graften en akkers resp. weilanden en laagstamboomgaarden.

In de graft van het weiland met de groene schuur bevindt zich een sedert 1994 herbevoonde dassenburcht, waar de afgelopen jaren een koppel dassen huisde met tenminste vier jongen.

Even verder negeren we een zijweg naar links, dus we lopen rechtdoor. Deze weg heet "Uit de Pateel" en loopt parallel aan de autoweg. Ongeveer 100 meter voorbij het tankstation langs de autoweg A2 nemen we het eerste pad naar rechts. (Ter oriëntatie: links is een meidoornhaag, rechts een akker). Dit pad volgen we en bij een kruising gaan we naar links.

Wie van een uitstapje houdt kan hier even rechtdoor lopen de Witgrubbe in. De Witgrubbe is een oude kalkgroeve en is al vele decennia buiten gebruik. Aan de noordkant ziet men een grote dassenburcht met wel 30 pijpen. De flora staat helaas onder zeer grote druk van de landbouw (bemesting), waardoor de planten die zich thuis voelen op de droge kalkbodem geen kans krijgen. In het kader van de compensatie maatregelen i.v.m. de door de ruilverkaveling veroorzaakte vermindering van natuurwaarden, komt er noordwaarts van de Witgrubbe een groene verbindingszone met het Savelsbos, dienende als weg voor dier en plant. Als de wandelaars geluk hebben kunnen ze prenten (afdrukken) van dassenklaauwen en reehoefjes zien op de leemgrond, naast natuurlijk wissels, poepputjes en andere diersporen.

Deze weg volgen we en komen bij een Y-splitsing met direct daarachter een T-splitsing. Wij gaan bij de Y-splitsing naar links over het dalende pad en komen bij een geasfalteerde dwarsweg en gaan naar rechts en passeren een zogeheten moordkruis, dat rechts van de weg staat. Enige tientallen meters verder, na een bocht naar links, gaan we naar rechts een smal veldpad in. Aan het einde slaan we rechts af en volgen de veldweg tussen weilanden,

akkers en boomgaarden door. We bereiken de verharde Schellebergweg. Hier gaan we links omlaag tot bijna aan de verkeersweg Eijsden-Sint Geertruid langs het Savelsbos en gaan naar rechts door het poortje in de afrastering.

Even verder langs de verkeersweg ligt eetcafé, annex camping, "De Bosrand". Dit is een zeer geschikte plek om even te rusten en de inwendige mens te versterken.

Na de rustpauze verlaten we "De Bosrand" en gaan even terug tot het einde van de camping. We gaan via het eerder genoemde poortje naar links en nemen het pad tussen de afrastering en de afscheidingshaag van de camping. Nu volgt een stevige klim door de Del, die ons tot boven bij Moerslag brengt. Daar gaan we bij het kruispunt rechtdoor, richting Libeek. We lopen over de verkeersweg, dus goed opletten! Na enige honderden meters gaan we voor de eerste boerderij aan de linkerkant met huisnummer 1 naar links, een dalende veldweg in. Deze brengt ons beneden in De Heerkuil. Even links over de verharde weg en dan direct rechts het pad in de richting van de huizen van De Heerkuil. Bij Huize Heerkuil nemen we het pad naar rechts. Dit pad kan, vooral na een regenperiode, erg modderig zijn. We negeren een zijpad naar rechts en even later passeren we een plek waar veel reuzenberenklauwen staan. Ons pad draait naar rechts en we lopen door een mooie holle weg. We komen aan het einde bij een T-splitsing met rechts een rustbank waar we ook naar rechts gaan.

Langs dit pad ligt een dassenburcht, een zogeheten bijburcht, die regelmatig dienst doet als kraamburcht. Deze bijburcht is dus niet elk jaar bewoond. In de onmiddellijke omgeving, zowel aan een veldweg als aan de overkant van de drukke verkeersweg, liggen nog een aantal burchten.

Dit is de Trichterweg en hij voert ons langs een alleenstaande boerderij tot aan de verbindingsweg Libeek-Mheer. Hier gaan we naar links en volgen enkele honderden meters deze verharde weg. Rechts aanhouden en dan komen we bij de kerk van Mheer met het daarachter gelegen prachtige 11^e eeuwse kasteel.

Wij vervolgen onze weg omlaag en gaan na de bochten de eerste weg rechts, de Steegstraat in. Een pad naar links, na de zuiveringsinstallatie, negeren we. Wij lopen dus rechtdoor en ons pad wordt nu een smal paadje. Aan het einde komen we via een klein trappenpad op een brede dwarsweg, die we naar rechts volgen. We kunnen nu min of meer steeds rechtdoor lopen en alle zijpaden negeren om zo in Voeren te belanden. Ons pad voert ons door

een “stiltegebied” en langs het Hoogbos (bos van de Baron).

Ook in het Hoogbos liggen enkele dassenburchten. De fraaiste in een zijtak van het bos, een geweldig groot complex van wel 50 pijpen. Hier wonen de vaste bewoners van dit hellingbos met zijn typische flora, vele vogelsoorten, reeën, vossen en marterachtigen. De boommarter is medio jaren negentig nog waargenomen.

Aan het einde van het ca. 1,5 km lange, soms modderige pad, gaan we bij een T-splitsing naar rechts en na ca. 50 meter vóór een weiland weer naar links, de Voerense Grebbe in.

Wie zijn of haar ogen goed de kost geeft ziet dat deze veldweg volop doorkruist wordt door dierenwissels, vooral van dassen. In het terraslandschap aan beide kanten zijn burchten te zien en vooral bijna beneden ligt aan de rechterkant een geweldige dassenburcht in een kale helling. Ook in de Voerstreek zijn de das en zijn burcht thans beschermd, maar ook hier ruikt de mens op.

Dit pad is zeer stenig en na regenval deels ook modderig, wat een gevolg is van erosie. We negeren zijpaden en bijna aan het einde van dit pad komen we bij een driehoek, waarop een boom staat met aan de achterkant een kruisbeeld en gaan naar rechts. Komend op

een kruispunt van veldwegen, ook hier staat een veldkruis, gaan we rechtdoor de Pletsgats in die ons naar Mesch voert (een zijpad naar rechts negeren we).

We arriveren bij de eerder genoemde carréboerderij “Op den Dries”, gaan even naar links en dan direct rechts. De smidse laten we links liggen en gaan de Klokkestraat in. Bij het kruispunt gaan we naar links en zijn weer terug bij ons vertrekpunt “Hoeve De Laathof”.

Wie de toelichtingen bij deze wandeling heeft gelezen en zijn ogen goed de kost heeft gegeven tijdens de wandeling zal begrijpen, dat deze wandeling uitgezet is door een “dassenfan” in hart en nieren. Inderdaad de gemeenten Eijsden-Margraten en Voeren (waar we doorheen hebben gelopen) bezitten een dassenpopulatie om trots op te zijn. Onderzoek sedert 1990 heeft uitgewezen dat het aantal mindert, maar er zijn er nog. Volgens de boeren veel te veel, maar volgens de schrijver van deze wandeling nog een aantal dapperen, die zich ondanks alle planologische aanslagen trachten te handhaven.

Hoe lang nog, is de vraag?

JHC